

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J. Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Table with subscription rates for US and Foreign and Jersey City Rates. Columns include duration (One year, Six months, Three months) and price.

За кождо зміну адреси платиться 10 центів. За оголошення редакція не відповідає. 3 Канаді належить вислати гроші лише на т. н. Foreign Money Order. Телефон "Свобода" 4981 Montgomery. Тим. у. Г. Н. Союз: 1838 Montgomery. Адреса: "СВОБОДА", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

В ДЕНЬ ХРИСТОВОГО РІЗДВА.

В день Христового Різдва, в день приходу Ідеї правди до походу проти кривд, люди повинні пригадувати над тим, як всім успіх osiąгнула праця у боротьбі проти кривд, і скільки ще осталося їй до зборення її та до остаточного завоювання серед раб людського.

Українці мусять сказати, що ще багато, особливо на Україні. По всій Україні царить ще кривда ворожих найзидів.

Сорак-міліоневий нарід по перших зривах до волості, знову упав хвіляно у неволю, на сході у кайдани московських катів, а за заході у дуби лясських паршивців і румунських шуварів.

Святий закон кожного українця і кожної українки повинно бути — боротися і працювати з як найбільшим завзяттям і посвятно, щоб її соромні кайдани пірвати на кусні раз на все, безповоротно.

Сей закон стане ділом, коли кожний українців і кожної українки стане борцем за волість України, воїном за правду проти кривд.

ЖЕЛАННЯ ВЕСЕЛИХ І ШАСЛИВИХ СВЯТ РІЗДВА

ХРИСТОВОГО ПЕРСИЛАЄ ВСІМ ЧЛЕНАМ

І ЧЛЕНКИМ У. Н. СОЮЗА

Головний Уряд У. Н. Союзу.

ПРОТИ ВРЧЕННЯ ЗА ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕКОНАННЯ.

Перед різдвяними святами виїхав з федеральних в'язниць, в Злучених Державах усі, що сиділи там за політичні злочини, за супротивлення проти участі Америки в світовій війні, за всякого рода радикальну пропаганду і тим подібне. Був це святий дарунок американського уряду не лише тим, що терпіли за голошення своїх поглядів, як також усім тим, що цінять свободу висказування своїх поглядів.

Був це дальший крок до визволення людської думки з кайданів, в які її вкладають загато скраїн оборонці старих порядків. Дальший крок в цьому самому напрямі буде зроблений, як також з усіх стейтських в'язниць випустяться всіх тих в'язників, що сиділи там за ніщо більше, лише за висказування своїх політичних переконань. Тоді й Америка буде могла похвалитися, що й вона зробила поважні поступки до здійснення Ідеалу політичної свободи.

Як один з товчів у цьому самому напрямку треба признати заслуги Констиційного Робітничого Інтернаціоналу до большевиського уряду в Москві за випущенням на волю всіх політичних в'язнів, сидівих в большевиських тюрмах. Залік сей підвезку, що всім большевиських газет та новинарських бор про засланні на Сибір катарців та спекулянтів се свідо мо чергова брехня, бо большевиський уряд засилає не за спекуляцію та катярство, але за переконання, противні большевцям, «Вичники капіталістичної реакції в Європі», — говорить маніфест, — «не можуть рятівати з вичниками російського союветського уряду. Там соціалісти виняті зовсім зліл праця. Там їх рабують з їх особистих і горожанських прав. Там їх проство рабують в лені. Посланими місяцями їх арешти стали масові. В одній Москві арештовано коло тисячі осіб. В Одесі арештовано 200. В Ростові 70. По других містах теж демадо.

Така доля стрічає не лише провідників соціалістично-демократів, але й їх родини та приятелів. Нібито щоби не допустити до перевення слідчого поступовання, ув'язнених відтінгається від всяких зносин і зобовинням святом. Частенько случается і таке, що їх висилають на засланне або до концентраційних таборів, не давши їм можості попрощатися зі своїми родинами. У в'язниці у Бутирці наслувано жінчини, що поплали тудя як політичні в'язні. Головолив страйки в'язників шодена справа.

«Кожної п'ятниці відсилають гурму в'язників з Москви на „соціалістичну каторгу“, що лежить на Воловських Островах. Старих і молодих мушун і жінчин, студентів і робітників, висилають на ледові поля над Білим Морем, відтінгають від всяких зносин з живими людьми одним почерком пера. Шамані політичних в'язників також в Сибір, Туркестан, Наринський край та Турхануєв. Вел місця засланя царських часів, навіть найгіршого рода, знову набрали поважання. Про стрішні умови подорожі, про безнадійні голодовки, божевільні вчуння, засуджені живцем на смерть, суспільність нічого не чує. Урядова преса (а другий в Росії нема) про се не пише ні словом. Кат правдолюбів!»

Зашино будиби додати щонебудь до цього маніфесту, в котрім прешні соціалісти говорять про своїх давних товаришів по партії.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА. ЗАПИСУЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЗМІНА ПРЕЗИДІТ НАРОДНОГО КОМІТЕТУ.

(Від власного кореспондента).

Зі Львова наспіли такі відомості:

На засіданні Народного Комітету в суботу 8 грудня голова Народного Комітету др. Володимир Охримович зголосив своє уступлення, яке мотивував особистими і політичними причинами. Після його зголосення своє уступлення заступник голови др. Володимир Бачинський, генеральний секретар др. Альфред Говинович і заступник генерального секретаря Федір Федорів.

Народний Комітет прийняв усі ці уступлення, висловлюючи при сій др. Вол. Охримовичеві подяку за його дотеперішню діяльність.

Та уступлення шло дотеперішню президія Народного Комітету.

Слідуючої суботи, 15 грудня, Народний Комітет перевів вибори нової президії. Вибрано: головою о. Олександр Стефановича, заступником голови адвокатом др. Пилипа Енина, генеральним секретарем редактором „Діла“ Михайла Струтинського, заст. генерального секретаря редактора „Ганушого-Пропора“ Михайла Гануку.

Що означає ця зміна президії Народного Комітету?

Як відомо, останній Народний Зізд від впливом політиків, яких той сам Народний Зізд покликав до провуду народної трудової партії, прийняв автономічний орієнтацію, себто проголосив програму автономії західно-українських земель під Польщею. Цю автономічну орієнтацію пропонував Народний Комітет у своїй діяльності після Народного Зізду в партійній пресі, на зборах і т. д.

Означе не вся народня трудової партії погодилася на „автономічний орієнтацію“. Бже до самім Народнім Зізду була против автономічній орієнтації поважна опозиція і тому резолюція, яка перейшла на Зізд, не говорить виразно про домагання автономії тільки про „об'єднання усіх земель, що знялись під владою Польщі, в одностійну одиницю з повнотою політичних прав української нації на своїй землі“.

Після Зізду голова Народного Комітету др. Володимир Охримович у „Ділі“ статтю в н. „За автономію“, висловивши, що під резолюцією Народного Зізду треба розуміти домагання автономії.

Чим далі, тим опозиція против „автономічній орієнтації“ в рядях народної трудової партії зростає. В нинішній організувався вона як „незалежна група народної трудової партії“ і дієм ї. падається почала видавати свій власний щоденний орган „Наші Праці“.

Отже опозиція против „автономічній орієнтації“ в рядях народної трудової партії й була причиною, що президія Народного Комітету уступила.

На місце людей, яких політична діяльність звала за „автономічний орієнтацією“, до президії Народного Комітету вибрано людей, які досі стояли в опозиції против автономічній орієнтації.

Очевидно, сама зміна президії Народного Комітету ще не покінчить боротьби в нутрні народної трудової партії в справі боротьби західно-українських земель против Польщі.

Означе факт, що президія Народного Комітету, яка проголосила й обороняла „автономічний орієнтацію“, уступила її місця людям, котрі в нутрні автономічній орієнтації, сей факт свідчить, що в народній трудової партії почав зворот до направи того зла, якого на коло в політичній життю загрозив західно-українським землям проголошення автономічній орієнтації.

Рішаченою ведеться в краю акція, щоби партія західно-українських земель, яку стоять на становищі боротьби против Польщі під паролем державної утворення спротивлятися цій прохитній доклядо тоді, коли така орієнтація утвориться в н.

Берлін 19 грудня, 1923. Др. Михайло Лозинський.

З НАГОДИ СВЯТА РІЗДВА ХРИСТОВОГО ЖЕЛАЄ ЧИТАЧАМ І ПРІХИЛЬНИКАМ „СВОБОДИ“

ВСЬОГО ДОБРА

Редакція і Адміністрація Видавництва „Свобода“.

МІТР. АНДРІЯ ШЕПТИЦЬКИЙ В ПЕТРОГРАДІ

З Львівського Нащ. Пропора.

Заходом України Петербурж, особливо п. Лотоцького і Олександра Шулгина, пізніших міністрів УНР, дозволити гролова російської республіки Керенський на поворот мітрополіта і заслання і свободний виїзд за границі Росії. Мітрополіт був змушений вибрати дорогу до Галичини через Швецію, задержувавши для полагодження деяких формальностей в Петерграді.

Окружна дорога була правдоподібно вибрана для того, щоби оминути фронтів неспокояні в Петерграді.

Було це в 1917 р., приблизно в половині марта.

Ранком о годі 11-її зібралася на ніколаєвських діврці понад сотню найвідоміших українців і українки, репрезентантів цілої петроградської колонії, чекаючи нетерпеливо голови української галицької церкви. Ожидали його також і чудини: шведський консул, прлати від польського петроградського єпископату, двоє сенаторів від російського імперського законодавчих справ, представники від грузинської білоруської і латиської петроградської колонії по двоє.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДАМ В ГАЛИЧИНІ

Українська Громада в Нью-Йорку, основана для підмоги народу кривд від себе до українських мігрантів в Америці, щоби з нагоди Різдва Христового поспішила жертвами чи то колодою на поміч дірним сиротам, які котрі ставили своєю турдою за свободу і волю свого народу в борні з відвічними його ворогами.

Хай на вільній землі Вашингтона не забране ніодної думи щоби відмовити жертви чи попомі тим, що перші стали в ряди за свій народ та перші зуміють вишити в нашу молодість святий обовязок одиниці супротив свого народу і вичини та обовязок народу супротив своїх борців-героїв за його волю.

Як попередньо так і сьогодні Українська Жіноча Громада в Нью-Йорку, винаймаючи святу, кривду до участі все жіноцтво цілої Америки пійти приміром ньюйоркської Жіночої Громади та сповнитися своїм материнським обовязком супротив своїх ширших синів.

Жертви ласкаво проситись насилати на адресу: Ukrainian Women Ass'n 30 E. 7th St., New York, N. Y.

ЗА УКРАЇНСЬКУ ЖІНОЧУ ГРОМАДУ В НЬЮ-Йорку: Стефа Абрамівська, президентка; Параскея Дембівка, секретарка; Марія Кулик, касирка.

Жіноча Громада в Нью-Йорку отсей поклик за Львовою: Українська Народна...

імени петроградської колонії привітально промову. Мітрополіт відповів на сердечне привітання в дуже коротких але гідних і гарних словах.

Слідуючі були два польські привітання, які прихильники, одержавши благословення і поцілувавши руки мітрополіта, висловили промову по латинськи. Мітрополіт відповів їм в тіжє мові: „Російнам“ відповів по російськи.

Білорусинам, Грузинам і Латвіянам — по французьки.

По „Кісненню“ привітальною церемонією мітрополіт поблагословив всіх присутніх держани і вийшов з діврці, а з ним гугими рядами одушевляемі зібрані.

Польський прелат просив мітрополіта заняти місце в спискувальної карті, однак мітрополіт, не надумуючись ні хвилини, подякував за услугу прелата; вів до привітального Українцями самоходу відваж в товаристві також п. Лотоцького і Шулгина до спискувату, де було призначено для нього помешкання.

Українське жіноцтво петроградської аристократії обидало відвідажжого мітрополіта оцаційно цвітами.

Мітрополіт замешкав в епіскопській палаті і там заслаб. Хорував більше місяця.

Що днині Українці приходили на відвідини свого апостола віри.

По відновленню уладженню прийняте мітрополіта в українському кліої при ул. Миколаївській.

На спільній вечері виголосив мітрополіт історичну бесіду про єдність української церкви і спільну ідею українського народу по обох сторонах кордону.

Своєю сімлою в той час промовою зєднав собі всіх присутніх гостей і вінсі сильне одушевлення.

Не могу забути одної речі, яку бачив при загальній вечері. Коли подано було чай, він попросив без шукру, мотивуючи свою просьбу тим, що буди його на засланню не старіч на таку рощі як цукор і він мусів навчитися пити чай несолодженім.

По вечері, подякувавши за гостинність і тепле відношенню, не брав за кордону, відїхав, попрощавшись до єпископату.

Агатов Добрянський.

Оте третій раз в нагоди Христового Різдва кривду до Тебе голою українських інвалідів, голку тих, що в мігнеті прожурженні української верстези внаслідок трагічної до Вітчизни страдан у кривді яку утворили Українську Армію, яка повилася на зло, мов й від землі вироде. Сини Твої, Українській Народ, відчунували кривду і з безмірною любовю до найважшого існування кривд нашій зарекували найважшим особистим добром, і в невимомувено заплатили швидко будучиню, кров, раними, молоді життями.

Ласким жестом повелів герцогу смієть, тиєні інвалідів вельр російське життя, життя-борьбу серед фізичної і моральних страждан, боротьбу против неволюю-жалких в'язнів.

Твої, Народ, обв'язок винного роду фізичну кату і жалкого в'язня кривд Союзу Сина, підвратити їсній худ видних останів У. Н. Союзу повинно висте в дель родинної радості писати худ епілагу і кривду середнього тепла тим, що рвали Того злобу усіх страдан. Пам'ятай кожний, що Твоя длетта для інвалідів у теперішню вахку хило, зворуєть неадо зболате серце старого воєва, а сямостію, що народ про інвалідів не забув, висиче в їх думі те російсько-болочне герцоєвське лощуття, яке має кожний у годні, коли вкритий кривдими ранами споміж кулі і гранатичні дістає під старанню опіку дубого лікаря і ніжної сестри-жінки.

Нехай цей знак похитності зумим відпомого пана, протини самої тісної вірності, поза сійної керуєть Карпат та холодні вєрхи, і привітне щедрий народній рад ушеаєслівленням борим за волю України.

У Львові, в грудні 1923 р. ЗА УКР. КРАЄВО ТОВ. ОПІКНИ НАЦ. ІНВАЛІДАМ В УКРАЇНІ (ул. Руська ч. 3): Радн. С. Лувацький в. голово; Марія Білашівна в. містроголова; С. Український в. секретар.

МИМОХОДОМ

Любитель народа

Німецькі газети роблять багачку галасу з приводу гурму гугуляційного листа, який генерал Людендорф вислав одному реакційному кандидатів з приводу його вибору до бермєрського сенату. Генерал говорив в своїм листі про багачку диктатора Кара, закидало йому, що він не дає ні німецький нарід.

Як видно, і в Німеччині „нема правди, лише в мене, і в Бога критика“. І в Німеччині на свою любов до народа поклинається якраз той, що своєю ливною революцією показав, як він дає за нарід.

Салдом буржуазним неуклі

Дносьєть з Москви, що російський комісар війни Троцький вернувся зі своїх вакацій з текшо, повною статтю на ріжні питання, важні для пролетарської держави. Межи инчими були там і статі про те, яка має бути російська література в пролетарській республіці. Як Вілсон по пунктам справляється з водем так Троцький заводить по пунктам пролетарську краву в московській літературі.

Як де ниде в світі, так і в Москві, чоловік на основі свою до міністерського портфелю береться диктувати в справах, яких так розуміється, як медалі на звіздах.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОІ ДІТИ ДО УКР. НАР. СОЮЗА!

ПРАЦЮЙМО ДАЛІ.

Український Народний Союз завдає ширій праці своїх членів зріс за місяць грудень о 268 дітнів та 506 дозрілих членів та членці. Разом число його членів збільшилося о 774 членів.

Е се один найбільший досіх ширій праці членів Українського Народного Союзу за цілий 1923 рік. Такім досіхом вони можуть справді похвалитися. Він може бути для них справедливо зазнавом до дальшої праці для збільшення числа членів в найбільшій та найсильнішій українській організації на чужині.

Кожний член певно завважить, що число дітнів в місяцю грудні не допосає. В порівнянні з дозрілими членами їх за мало. При добрій волі члени могли певно організувати їх більше.

З приводу наблизачихся свят положим собі на серці справу Українського Народного Союзу; а щоб в місяцю січні ми організували дозрілих членів те більше, як їх зорганізували в місяцю грудні, то в місяці лютого організуємо в дещо більші дітнів. Така організаційна робота буде доказом шаної організації зрілости.

Урядова большевиська газета „Економическая Жизнь“ подає, що пуд російської (в більшості української) пшениці продается в Лондоні за 138 копійок. З того селан ді. 138 копійок, а решта, по відтученню невеличких коштів переводу, пропадає в кишеня урядової торговельної організації.

Ось де робітники знають свій інтерес

Дносьєть з Москви, що під час виборів до московського Місцевого союету майже всі місця здобули собі большевиські. Ся подоба большевиськім стоті у виразній противненстві до їх неладу по селях. Як видно з сього, московські робітники добре знають, що з московської націоналістичної партії большевиських комісарів користає передовим Москвич.

Ще "Південна Росія"

В своїх рапортах „Економическая Жизнь“ правильно вказує на означені України терміну „южная Росія“.

Значить, для Українців гостиниться українізацію, а для Москвичів задержується все, що було за царів.

В литовських місті Ковні побіг від кулі скривобітника молодий комуніст Алекса.

Хто міг бути молодого комуніста, певно не знати. Замітно, однак, що він неадово вернувся з Росії, де він неадово прослуживаючи умови життя робітників під большевиською владою, а вернувшись з подорожі, видав публічну заяву, в котрій остро критикував большевиський уряд та каявся, що дався втягнути в большевиську отару.

Двоєкі революціонери

Показують факти, що на українській імміграції є два роди революціонери. Одні з них хотілиби поїхати на Україну, але польський уряд їх, якби міг, не пустиби. Другим польський уряд не робивши перешкоди, але зате американський уряд робивши деякі трудності.

Сі други кажуть, що вони є справдішій революціонери, а перші се фарбовані листи.

Що патріот, то патріот.

Одна польська газета з Півбурга в доповідній на два широкі стовпи стверджує, що в одній відділинні генерала Галера в сьому місті. Тогож, сидане, прийняті, банкет, „равчик у Полек“, і знову сидане, обід, і т. д. Як живно, як в того патріота, та тільки влізється патріотичної праці.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОІ ДІТИ ДО УКР. НАР. СОЮЗА!

